

Medical Treatment on Shabbat # 17: Wound Care, Part 2

R' Mordechai Torczyner – michael.torczyner@yu.edu

Danger that could be addressed after Shabbat

1. Rabbi Dr. Avraham Sofer Abraham (20th-21st century Israel), Nishmat Avraham Orach Chaim 328:4:17

ניתוח שנדחה לשבת. אדם שצריך לעבור ניתוח דחוף, אך ניתן גם לדחות את הניתוח ב-48-72 שעות כשיש חולים אחרים יותר דחופים לנתח, ואין ההמתנה מוסיפה מאומה לסכנה שכבר קיימת, מה הדין קורה בשבת ויש אפשרות לנתח אותו מיד, האם חייבים לנתח אותו תוך כדי חילול שבת או אדרבא חייבים לחכות עד מוצאי שבת?

עיינ בשו"ע (שכח:ד). וכותב המ"ב: ר"ל שמכירים בבירור שלא יתגבר החולי יותר ע"י שנמתין עד הלילה במוצאי שבת, עכ"ל. וכ"כ הרש"ש: אם גדע בבירור דנוכל להמתין עד הערב, אז לא נחלל עליו השבת בחינם, עכ"ל. ושמעתי ממור"ר הגרי"י נויבירט שליט"א שבמקרה כזה שניתן לחכות עד מוצאי שבת ללא כל תוספת סכנה לחולה, אסור לנתח אותו בשבת וימתינו עד מוצאי שבת.

A surgery which is pushed off to Shabbat: A person needs an operation urgently, but the surgery could be pushed off 48-72 hours when there are patients with more urgent needs for surgery, and waiting would not add at all to the existing danger, what is the rule when this happens on Shabbat and they could operate immediately? Are they obligated to do the surgery, violating Shabbat, or just the opposite, are they obligated to wait until after Shabbat?

See Shulchan Aruch Orach Chaim 328:4. And the Mishneh Berurah writes: "Meaning, they know clearly that the illness will not get worse by waiting until night, after Shabbat." And so wrote the Rashash: If we know clearly that we could wait until the evening, then we should not violate Shabbat for nothing.

And I heard from my mentor Rabbi Yehoshua Neuwirth that in a case like this, when we could wait until after Shabbat without adding any risk for the patient, one may not operate on Shabbat, and we should wait until after Shabbat.

2. Rabbi Dr. Avraham Sofer Abraham (20th-21st century Israel), Nishmat Avraham Orach Chaim 301:13:4

ומותר גם לצאת עם השקית הקשורה לו כיון שחיבורה לצינור הקטטר גם מגן מאפשרות של זיהום בשלפוחית השתן ומונע מצער הגוף. וכן מתיר הגרש"ז אויערבאך שליט"א, כיון שאפשרות של זיהום הינה סיבה יותר חשובה מצער הגוף...

And one may also go out with a bag tied to him, since its connection to the catheter tube also prevents the possibility of bladder infection and it prevents physical pain. And so Rabbi Shlomo Zalman Auerbach permitted, since the possibility of infection is more important than physical pain...

3. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th-21st century Israel), Shemirat Shabbat k'Hilchatah 35:4

מותר לכרות את השוליים של פצע מזוהם כדי למנוע התהוות דלקת.

One may cut the ends of an infected wound to prevent development of inflammation.

4. Rabbi Dr. Avraham Sofer Abraham (20th-21st century Israel), Nishmat Avraham Orach Chaim 321 #28 **טיפולים**

בחולה שיש בו סכנה – למשל, נקטעה ידו או אצבעו – יתכן שמותר לשוב ולחברם גם בשבת, כיון שגם בלי זה צריכים לחלל שבת למנוע סכנה של זיהום וכדומה...

With a patient who is dangerously ill – for example, his hand or finger was cut off – it may be permitted to reattach them even on Shabbat, since otherwise there would be a need to desecrate Shabbat to prevent danger of infection and the like...

Melachah	Case	Halachah
Stitching		
Tying a Knot		
Transport		
Coloring		
Tearing		

5. Shemot 25:3, with Rashi

חמש הקרילת תהיינן חוברות...

רש"י - תהיינן חוברות - תופרן במחט זו בצד זו, חמש לבד וחמש לבד:

Five of the curtains will be joined...

Rashi: "will be joined" – Stitch them with a needle, one beside the next, five in one unit and five in one unit.

6. Talmud, Shabbat 94b

משנה הנוטל צפרניו זו בזו או בשיניו וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו...
רש"י... משום גוזז...

Mishnah: One who removes fingernails with each other or with his teeth, or his hair or his mustache or his beard...
Rashi: ... this is shearing...

7. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 344:11

וצריכין רופאי ישראל ליהדר כשצריכין חוטין מפורדין ליתן על המכה ולוקחין חתיכת בגד פשתן ומפרידין החוטין והוי מלאכה דאורייתא
And Jewish doctors must be careful when they need separated strings to put on a wound, and they take a piece of linen cloth and separate the strings, and this is a biblical melachah.

8. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th-21st century Israel), Shemirat Shabbat k'Hilchatah 35:4

ואם אפשר להשהות את תפירת הפצע עד למוצאי שבת ללא כל חשש הרעת מצב הפצוע, אין לתופרו בשבת, מכיון שיש צורך לעשות קשר בחוט התפירה, והרי זה קשר של קיימא...

And if one can wait to stitch the wound until after Shabbat without any concern at all for deterioration of the status of the wound, one should not stitch it on Shabbat, since there is a need to make a knot with the sewing thread, and this is an enduring knot...

9. Mishnah, Shabbat 24:5 (157a)

ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיה וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בגיגית פותח טפח אם לאו

And it happened during the time of Rabbi Tzaddok's father and Abba Shaul ben Botnit that they stopped up the window with a pail and they tied a pail with a reed, to know whether the barrel had a tefach-sized opening or not.

10. Rabbi Nissim Karelitz (20th-21st century Israel), Chut Shani, Shabbat Perek 34 (Vol 2 pg. 220)

קשר הנמס מאליו כמו שמצוי בזמנינו בבתי חולים שמחברים חלקי גוף ע"י חוטים שנמסים מאליהם, במקום שאין בו חשש של פיקוח נפש נראה שיש לידון בזה דהקשר חשיב "קשר של קיימא" כיון שהוא לצורך כל זמן שצריך לקשר ואינו עומד להתירו...

A knot which dissolves on its own, as is found today in hospitals where they join parts of the body via threads which dissolve on their own – where there is no concern for danger to life, it appears that one should assess this, since the knot is called a "permanent knot" inasmuch as it is needed as long as one needs the knot, and one will not untie it...

11. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Shabbat 10:3

וקושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו אבל לא בחבל... וחבל שהיה קשור בפרה קשור באבוס, היה קשור באבוס קושרו בפרה, אבל לא יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה ובאבוס. ואם היה חבל גרדי שמותר לטלטלו הרי זה מביא וקושר בפרה ובאבוס, מפני שכל אלו הקשרים מעשה הדיוט הן ואינן של קיימא אלא פעם קושר ופעם מתיר ולפיכך מותר לקשור אותן לכתחלה

And we tie a pail with string or a belt or the like, but not a rope... And if a rope is tied to a cow one may tie it to a trough, if it was tied to a trough one may tie it to a cow. But one may not bring a rope from home and tied it to a cow or a belt. And if it was a weaver's rope that one may move, one may bring it and tie it to the cow or the trough, because all of these knots are a normal person's work and they do not last, but sometimes he ties it and sometimes he unties it. Therefore one may tie them *lechatchilah*.

12. Raavad on Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Shabbat 10:3

"מפני שאלו הקשרים מעשה הדיוט הן. "א"א זה הטעם אינו מספיק, וכי קשר הדלי מעשה אומן הוא? וגם אינו של קיימא שהרי הוא חבל של גמי! אלא הטעם שהוא חס עליה שמא תשבר בכח הפרה ובודאי לא יניח אותה יום שלם. אבל בדלי יניח אותו יום או יומים ומשום הכי גזרינן.

"Because these knots are a regular person's work" – This reason is insufficient. Is a knot in a pail a craftsman's work? It is also not enduring, for this is a reed rope! But the reason is that he spares it, lest it break through the strength of the cow, and he certainly won't leave it for a full day. But a pail, which one leaves for a day or two, therefore we decree.

13. Rabbi Vidal of Toulouse (14th century Spain or France), Maggid Mishneh to Hilchot Shabbat 10:3

ומ"ש שאינו של קימא שהרי הוא חבל של גמי ג"כ מתמיה, שאין קשר של קיימא תלוי באיכות החבל אלא במהות הקשר ולמה שקושרין אותו, ולדבריו אין קשר של קיימא אלא בדבר חזק הרבה שיעמוד זמן זמנים.

When he said it is not enduring because it is a reed rope, that is also shocking, for 'enduring knot' is not about the quality of the rope and why one ties it. Per his words, an enduring knot is only something strong, which will last long.

14. The Cleveland Clinic, Incision and Surgical Wound Care

<https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/15709-incision-care>

It usually takes one to two weeks before absorbable stitches dissolve. These stitches can last for a few months, depending on how your body heals.

15. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 301:77

ובביאור הגר"א כתב דלדעת הרמב"ם אינו אסור בחוט ומשיחה כ"א כשכורכו על המוך וספוג לצאת בו [דמשום דחשיבי לא בטלי] אבל על המכה ממש אפילו היה כרוך חוט ומשיחה או שאר דבר חשוב מותר לצאת בו דאף דאינו מרפא מ"מ הרי מועיל שלא יסרט המכה וע"כ לא הוי משוי

And the Vilna Gaon wrote that within the Rambam's view, there is no prohibition [to go out] with string unless they tie it to a cloth and sponge to go out with it [as since it is important, it is not cancelled]. But for an actual wound, even if it is tied with string or something important one may go out with it, for even though it does not heal, still, it helps to avoid having the wound scratched, and so it is not a burden.

16. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th-21st century Israel), Shemirat Shabbat k'Hilchatah 14:19

ולנקות את הפה במפית נייר, שדרכה להיזרק אחר השימוש, מותר בכל אופן.

And to clean one's mouth with a paper napkin, which is normally thrown out after use, is always permitted.

17. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 340:45

היכא שנדבקו הדפין להדדי ע"י שעה או בשעת הקשירה מותר לפתחן כמש"כ סימן שי"ד ס"י כיון דלא נעשה לקיום, כ"ש הכא דנעשה ממילא בלא מתכוין לפיכך אינו דומה כלל לתופר ואין בו משום קורע. [מ"א]

18. Rabbi Eliezer Waldenberg (20th century Israel), Tzitz Eliezer 16:6:5

קיימת עדיין בעיה בזה, והיא בסרטי ההדבקה, כי הסוג ששמעתי עליו אומרים כי סרטי ההדבקה נתונים המה במכסה פלאסטיק שמודבק להם ושומר עליהם עד הגיע תורם להשתמש בהם, והמכסים האלה נעשים בבית החרושת שיוצרים את החיתולים ויוצא אם כן שהם נתונים ומודבקים עליהם ע"מ להתקיים ליותר מיום אחד, דהיינו עד זמן ההשתמשות של הצרכן בהם, וא"כ חוזרת ונשנית על זה הבעיה של דין תפירה שאינה של קיימא אשר לדעת הרבה פוסקים ישנה בהקריעה בזה עכ"פ איסור מדרבנן...

אבל העצה היעוצה בזה על כן ליראי ד' לדקדק בסוגי סרטים כאלה לקרוע מעליהם את הפלסטיק הדבוק להם בע"ש סמוך לחשיכה, ותו אין קפידא אם לאחר מיכן יחזור מיד וידביק אותו עליהם בחזרה, כי ההדבקה השניה הזאת הא כבר נעשית לקיום רק לפחות מיום אחד, דכל פחות מכ"ד שעות ביומו מיקרי כדמבאר המשנ"ב בסי' שי"ז סק"ו, והא בדעתו בשעת ההדבקה לחזור ולקרוע את דיבוקו זה כדי להשתמש בסרטים לליל שבת ולמחרתו וכאמור בכה"ג כו"ע מודים דמותר הדבר.

19. Rabbi Asher Weiss (20th-21st century Israel), Minchat Asher 2:39:2

נראה לענ"ד דאין בהדבקה זו גדר תפירה כלל, ואינו דומה לדברי הרמב"ם לגבי המדבק ניירות, דכיון שכל עיקר מגמת הדבקה זו לאפשר קילוף המדבקה ללא קריעה אין זה אלא כעין ה**נחה** ולא **תפירה**, דהתופר והקורע כרוכים ירדו מן השמים, זה לעומת זה הן וכל שאינו בקריעה אינו בתפירה, וכיון שכל עיקר ייחודן של מדבקות אלה שהן מתקלפות ממקום הדבקתם המקורי באופן קל ונקי אין זה דומה כלל למדבק ניירות בקולן של סופרים שענינו חיבור גמור שצריך קריעה ממש כדי להפרידן.

20. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th-21st century Israel), Shemirat Shabbat k'Hilchatah 35 (63)

ההדבקה היא שלעת הצורך באספלנית לא יהיה הדבק מקולקל, והכל נעשה רק לצורך של הפרדה אח"כ.